

Veel fans, weinig status

De streekroman emancipeert

De streek-, familie- en liefdesroman wordt twintig miljoen keer per jaar uitgeleend in de bibliotheek, maar de media en de boekhandelaars zien er geen brood in. Het genre kampt met een negatief imago. Het in 2014 opgerichte Valentijn-genootschap wil de streekroman onder de aandacht van het grote publiek brengen.

Op de uitnodigende tafels van de boekhandels liggen streek-, familie- en liefdesromans vrijwel nooit, in de bestsellerlijsten staan ze evenmin. En als ze al opduiken in de media of op literaire festivals dan is de manier waarop meestal een beetje lacherig of schertsend, bijvoorbeeld als onderdeel van Gumbah's 'Net niet verschenen boeken' waarin hij zelfverzonnen titels als *Borduren met gebalde vuisten* en *Op het kerkhof der waanzin waaien winden het hardst* presenteert. Hoewel boektitels als *Het hardleerse wicht* misschien wel een beetje vragen om een parodie en de dubbele achternamen van de schrijfters hier en daar wat tuttig aandoen, is het toch vreemd dat de streek- en familieroman zo'n ondergeschoven kindje is.

Hoge oplages

Want gelezen worden ze wel. De uitleencijfers van de bibliotheken liegen er niet om. Maar liefst twintig miljoen keer per jaar worden de boeken uitgeleend. Ze behoren daarmee tot het meest gelezen genre. Gerda van Wageningen, de Saskia Noort van de streekroman, haalt oplages waar Conny Palmén van zou dromen (of misschien juist niet). Van haar romans circuleren er zo'n tweeënhalf miljoen in de Nederlandse huiskamers. Toch verschijnt Van Wageningen nooit bij *De Wereld Draait Door* of in de lande-

lijke tijdschriften en dagbladen. Toen ze bij de verschijning van haar honderdste boek plotse-ling wél erg veel media-aandacht kreeg, 'zelfs van *de Volkskrant*', overviel dat haar zelfs een beetje. Die bescheidenheid kenmerkt zowel de schrijfsters als de lezeressen van familie-, liefdes- en streekromans. Het genre is decennia oud, maar bevindt zich al net zo lang in het verdomhoekje, óók in de boekwinkel. Daar moet maar eens verandering in komen, vinden schrijfsters Gerda van Wageningen en Greetje van den Berg.

Maar liefst twintig miljoen keer per jaar worden de boeken uitgeleend

Gerda van Wageningen (68) uit de Hoeksche Waard heeft inmiddels meer dan honderd boeken geschreven. Haar romans verkopen uitstekend. Ze kan er dan ook goed van leven. Binnen het genre is zij een grote naam. Lezeressen dragen haar op handen. Daarbuiten wordt ze echter maar in beperkte mate 'erkend'. En dat wringt wel eens. 'Het gaat niet alleen om mij, maar ook om de boeken van anderen. Een

literair criticus zal nooit een roman uit dit genre beoordelen, omdat daar op neergekeken wordt. Ik heb wel eens aan een recensent gevraagd wat de reden daarvan is. Hij antwoordde eerlijk dat hij zelfs nog nooit een streekroman had gelezen. Die eerlijkheid waardeer ik tot op de dag van vandaag. Het zegt genoeg.'

Collega Greetje van den Berg (55) uit Emmeloord begon dertig jaar geleden met het schrijven van boeken en is momenteel bezig met haar 49-ste roman *Rafaëla's dochter*. Zij heeft dezelfde ervaring: 'In de lokale boekhandel sta ik keurig op de plank, maar verder zie je nauwelijks streek- of familieromans in de boekwinkels. Ik vind dat wel jammer, maar ben er niet

bitter over. Anders word je zo'n verzuurde taart. Ik schrijf ontzettend graag en krijg ook veel leuke reacties van lezers. Maar er kan nog wel wat verbeterd worden. Het zou mooi zijn als onze boeken bij een breder publiek bekend worden.'

Van Wageningen en Van den Berg richtten samen met schrijfsters Simone Foekens en José Vriens het Valentijngenootschap op; een club die zich inzet voor de promotie van de familie-, liefdes- en streekroman. Het idee bestond al langer, maar toen zij in september 2013 in contact kwamen met Eppo van Nispen tot Sevenaer van het CPNB kreeg het pas echt vorm. 'Hij stond volledig achter ons plan, waardoor het in onze ogen meer kans van slagen had. We staan nu op de literaire agenda van het CPNB.'

Het initiatief is vergelijkbaar met dat van het Genootschap van Nederlandstalige Misdaadauteurs dat zich inzet voor de promotie van thrillers en de schrijvers daarvan. 'We onderhouden nauw contact met hun en wisselen ervaringen uit,' vertelt Van Wageningen. Inmiddels heeft het Valentijngenootschap meer dan veertig leden en krijgt het initiatief steun

van Uitgeverij Cupido, uitgeverij Ellesy en uitgeverij Zomer & Keuning. Voor een tientje per jaar kun je lid worden van de Vrienden van het Valentijngenootschap en dan ontvang je kortingen, nieuwsbrieven en extraatjes. De Valentijnprijs, een publieksprijs, en de daaraan voorafgaande Week van het Romantische Boek,

We staan nu op de literaire agenda van het CPNB

zijn in het leven geroepen om het genre bij een breder publiek onder de aandacht te brengen. Dit jaar werd de prijs voor het eerst uitgereikt en waren er tijdens de Week van het Romantische Boek tal van activiteiten te doen, zoals *meet and greets* met schrijvers. Van Wageningen kijkt daar met enthousiasme op terug: 'We zijn klein begonnen en moeten natuurlijk nog groeien in bekendheid, maar de eerste aanzet is er.'

Trouwe lezeressen

Harma Nijhuis, marketing manager bij uitgeverij Zomer & Keuning juicht het initiatief toe. Zomer & Keuning is de grootste leverancier van familie- en streekromans in Nederland, die nog altijd gretig aftrek vinden. 'Veel boeken binnen dit genre komen in abonneevorm uit. Heel bekend zijn onze series: de VCL-serie die al rond de honderdvestig jaar bestaat en de Spiegelserie, die we ook al een kleine tachtig jaar uitgeven. Als gebonden boek, want dat hebben onze lezers het liefst,' vertelt Nijhuis.

De lezeressen zijn veelal ouder dan vijftig, bescheiden en heel trouw aan het genre. 'Ze zoeken het dicht bij huis en gaan niet vaak op vakantie. De verhalen moeten herkenbaar zijn met veel aandacht voor historie en platteland.' Als gevolg daarvan zijn de romans volgens Nijhuis vaker in de regio dan in de stad te vinden. 'In de Randstad is er weinig vraag naar, dus zal de boekhandelaar in de stad deze romans ook minder snel inkopen. In de provincie gebeurt dat vaker.'

Ook de persoon van de auteur is belangrijk voor de lezers, omdat zij zich daar sterk aan hechten. 'Gerda van Wageningen is bijvoorbeeld heel populair. Maar ook titels van schrijfsters die al jaren niet meer leven, blijven nog heel lang leverbaar, omdat ze zo geliefd zijn. Nieuwe schrijvers hebben hierdoor wat meer tijd nodig om een positie binnen het genre te krijgen, maar uiteindelijk worden ook zij goed gelezen.' Dat de boeken relatief weinig gekocht worden komt volgens Nijhuis doordat de lezeressen vaak uit lagere inkomensgroepen komen en niet

Story geeft streekromans uit als tijdschriftserie

Het tijdschrift *Story* is begonnen met een streekroman-serie, die wordt uitgebracht in tijdschriftvorm. Iedere aflevering is een complete roman en kost € 2,99. Elke vier weken wisselen streek- en familieromans elkaar af in de Story-romanserie. De romans komen uit het fonds van uitgeverij Zomer & Keuning en zijn speciaal geselecteerd door Story-redacteuren. Het eerste boek *Dat wat voorbij is* komt uit de pen van Henry Thijssing-Boer en is te koop bij tijdschriftverkopers en online.

gewend zijn om geld aan zichzelf te besteden. 'De abonneevorm is interessant voor deze doelgroep, omdat de prijs veel lager ligt dan in de boekwinkel. Verder worden de boeken natuurlijk veel uit de bibliotheek geleend en worden ze tweedehands goed verkocht.' Een stuk jonger is uitgeverij Ellessy die in 1990 door Larry Iburg werd opgericht. Iburg spreekt liever niet van de, wat oubollig klinkende, 'streekroman', maar van een feelgood-roman. Die romans zijn ondergebracht in het Relaxfonds van de uitgever. 'Feelgood dekt de lading ook beter, want wij geven familie- en liefdesromans uit.' Ook Iburg ziet graag dat er meer aandacht voor het genre komt: 'De media tonen geen belangstelling. Er wordt minderwaardig over gedaan. Daarom is het Valentijngenootschap zo belangrijk. Er moet erkenning voor komen. Waarom is die er wel voor de thriller? Dit genre heeft misschien geen literair hoogstaand niveau, maar wordt wel ontzettend goed gelezen. Gerda van Wageningen verkoopt tweeënhalve miljoen exemplaren! Mensen bestellen de romans wel bij boekwinkels, maar zichtbaar zijn ze niet. In de kasten en op de 'top zoveel-tafels' ontbreken ze.'

Vernieuwing

Ten onrechte kleeft volgens Iburg een ouderwets imago aan het genre. 'We richten ons op de moderne vrouw van vijftig à zestig jaar. Dat is tegenwoordig een heel ander type vrouw dan vijftig jaar geleden. Daarom spreek ik ook niet meer van streekromans. Deze boeken spelen zich over de hele wereld af: Griekenland, Zweden, Portugal, Zuid-Amerika. Ze hebben actuele thema's als anorexia, loverboys en drugsverslaving.'

Een populaire nieuwkomer bij Ellessy is bijvoorbeeld Suzanne Peters. 'Ze is 29 jaar en heeft al zes liefdesromans op haar naam staan. Die zijn geschreven vanuit het perspectief van een jonge vrouw en dat trekt ook weer jongere lezers van rond de vijftientig à dertig jaar aan.'

Iburg merkt ook aan de manuscripten die hij krijgt dat het genre in de lift zit: 'Vroeger gaf ik een op de tien als boek uit, tegenwoordig is dat één op de honderd, zo veel krijg ik binnen. Van jongere schrijvers én steeds meer van mannen. Ook dat is opvallend.'

Gerda van Wageningen is meegegaan in die vernieuwing. Ze schrijft zowel historische streekromans als familie- en liefdesromans over hedendaagse onderwerpen. Bijvoorbeeld over een kind dat op zoek gaat naar zijn anonieme spermadonor of over een zoektocht naar een donor voor een niertransplantatie. Dat is even andere koek dan *Hoeve Sofie*, een historische trilogie over de vlaseelt. Bij Zomer & Keuning

komen haar historische streekromans uit, bij Uitgeverij Ellessy haar familie- en liefdesromans.

'Zomer & Keuning heeft een christelijke achtergrond', licht Iburg toe. 'Bij ons hebben auteurs als Gerda van Wageningen meer vrijheid om onderwerpen te bespreken die voor gelovige mensen net een stapje te ver zijn. Krachttermen of vloeken zal je in onze boeken nooit aantreffen, maar er is wel ruimte om dingen aan de kaak te stellen.'

Nu *Vijftig tinten grijs* zo'n succes is, krijgt erotiek ook een grotere rol in de familie- en liefdesromans. Waar eerder de slaapkamerdeur sloot naarmate de wellust toenam, blijft die nu op een kier. 'Dat is een spanningsveld, want waar ligt de grens? Wat is een porno-roman en wat is simpele erotiek?' peinst Van Wageningen.

Bij Zomer & Keuning blijft de slaapkamerdeur dicht in de streekromans. 'Sekspassages komen in deze romans niet voor. We zijn daarin traditioneel en houden rekening met onze lezers,' vertelt Nijhuis. 'Maar we geven ook feelgood-romans uit waarin het er heel *steamy* aan toe gaat.'

Bloeiend Vlas

Van Wageningen legt op dit moment de laatste hand aan *Bloeiend Vlas*, het derde deel van haar historische trilogie over de vlaseelt. Het tweede deel *De Vlasfabriek* verschijnt in september 2015.

'In april hebben we dan weer een ledenvergadering van het Valentijngenootschap om te overleggen over volgend jaar. Dan organiseren we weer de Week van het Romantische Boek en reiken we de Valentijnprijs uit. Er is nu meer tijd voor de voorbereiding en we hebben ervaring opgedaan. We hopen uiteindelijk net zo bekend als De Gouden Strop te worden en dat mooie plekje in de boekhandel te krijgen.'